

Politika Mladočehov in ostalih slovanskih strank.

Črez deset dnij se snide zopet državni zbor, in vprašanje je, kakó hočejo postopati razun poljske ostale slovanske stranke. Poljskega „Kola“ pravilno ne moremo nikdar poštovati, ker hodi v nepremičnem protislovanskem tiru svoje poti. Niti v gospodarstvenem pogledu ni možno izvrševati zdravih reform, ker poljski vid gleda le na specialne poljske, oziroma plemenske interese ter vsled tega ne odobruje občekoristnih načrtov, se posebno tedaj ne, kedar bi pospeševali zajedno blaginjo galiških in bukovinskih Malorusov. Kakor gleda nemškoliberalna in židovska stranka na razne gospodarske in socijalne sloje, jedino s svojega sebičnega kapitalistiškega stališča, takó ostaje poljska šlahta v mejah nacijskega separatizma uže radi samih Malorusov. V pogledu na nacijske, politične in gospodarstvene interese ni se možno družiti s Poljaki niti ob obnovljenju pogodbe z Ogersko in obnovljenju privilegija avstro-ogerske banke.

Slovanskim strankam se je torej treba načelno ločiti od poljskega kluba, in tu se zopet vsiljuje vprašanje, kakó in s kom naj se družijo. Da pa je treba združenega postopanja, to morda spoznajo, po kratkih skušnjah, tudi Mladočehi. Ti so v poslednjih mesecih napravili mnogo napak, in potreba bi bilo mnogo zatajevanja, da se povrnejo na pravilniši tir. Kakor so še vedno najboljša slovanska stranka, in kakor smo vedno radi priznavali njih prednosti pred drugimi slovanskimi oportunisti in eincarji (kunktatorji), jednako smo dolžni odločno šibati njih krive poti za sedanje vlade.

Napaka je, da so se začeli Mladočehi na svojo roko nekako približevati Badenijevi vladi; napaka je, da so po nepotrebnem, bez najmanjšega samozatevanja, ločili se od nemških antisemitskih strank, katere vsaj v ekonomskem pogledu hočejo upirati se ob pogajanju z Ogersko in tudi z avstro-ogersko banko; napaka je, da so začeli umetno ločiti državnopravno in gospodarstveno vprašanje gledé na Ogersko; napaka je, da ne poštujemo pri svojih zahtevah in stremljenjih važnega faktorja sedanje zunanje politike in občega političkega položaja; napaka je, da hočejo sedanjí centralni vladi z nekako mehko politiko pomagati pri pogodbi z Ogersko poprej, nego dobé oni primerne rekompencacije, in naposled je velika napaka v tem, da niso delovali nato, da bi za skupne cilje, se posebno gledé na postopanje ob obnovljenju pogodbe z Ogersko, pridobili in na-se pritegnili razun poljske vse ostale slovanske stranke, zastopane v državnem zboru. Mladočehi so, ako so količkaj zreli politiki in poučeni

po usodi Staročehov in „železnega obroča“, morali a priori vedeti, da po Badeniju predložena politika ni nič drugega, kakor nadaljevanje protislovanskega sistema, kateri se ima še posebe utrditi z završeno obnovitvijo pogodbe z ogersko polovino. Kakó je to, da Mladočehi niso spoznali značaja te politike, ki je sedaj s poljsko politiko še bolj identična, nego za prejšnjih razdobij? Kakó morejo Čehi nadejati se izvršenja svojega historičnega prava ob takem sistemu? Ali ni bila prva zadača Mladočehov, takoj ob nastopu Badenijevem, razgovarjati se z drugimi slovanskimi strankami? Ali so menili Mladočehi, da pridejo svojemu cilju bliže kot separatisti? Kje pa je potem tista praktična vzajemnost, za katero je bilo poprej in poslej toliko besed? Izgovor, da se morda male slovanske stranke niso oglasile pri Mladočehih, nikakor ne velja; v velikih strankah mora, ako so dozorele dovolj, vladati večja politička modrost, da vlečejo za seboj manjše skupine in odlomke. Male stranke čutijo svojo onemoglost, lezejo za tem, kar se jim kaže, in gazijo v stalnem pobiranju drobtin, in če se ne oglašé, jednako prosjaku, dolžne so močnejše in, hipotetično vzeto, modrejše stranke ponižati se in odvzeti šibkim sramožljivost, tudi če ni opravičena. Mnogo ljudij pomrje in pogine v revščini, ker niso toliko drzni, da bi prosili; takim je treba pomagati, če se sramujejo prositi. Jednaka je pri malih slovanskih strankah. Mladočehi so se zagrešili tako, da popravijo svojo napako le tedaj, če še v poslednji čas zberejo okolo sebe vse male slovanske stranke. Če so velikodušni, izpovedó svojo usodo, ki jih je varala, ko so hoteli ob svoji moči pospeti se više. Ako niso oni, osamljeni, dosegli ničesar, toliko laže pogovoré ostale slovanske klube in frakcije, da le v združenju je moč, toliko potrebna za razna vprašanja, katera je treba rešiti še letos.

Menimo, da je dovolj dokazano, da vlada potrebuje, Čehov za obnovljenje pogodbe z Ogersko. A odškodnino dobé še le tedaj, ako bodo postopali združeni z ostalimi slovanskimi strankami. In vlada bode prisiljena dati tako odškodnino v še večí meri, ako se slovanske stranke združijo z neruskimi, protimadžarskimi in protiduvalistiškimi skupinami. Ali je bilo potem taktno, da je dr. Kaizl zavrnil naglega Luegerja in ž njim antisemitske zmernejše oddelke nemške narodnosti? To je storil tisti Kaizl, ki je v drž. zboru izjavil poniževalno prepričanje, da za izvršenje hist. češkega drž. prava je potreba mnogo stopinj pripravljanja.

Mladočehi, združeni s slovanskimi strankami in antisemiti, mogli bi v pravi čas zahtevati in doseči, da jim dá vlada primerno odškodnino še pred pogodbo z Ogersko,

ali pa vsaj istočasno, takó rekoč potezo za potezo, kakor se daje denar za blago, oziroma za menjico.

Mladočehi v svojem glavnem organu sami razpravljajo, da zunanje položnje je čim dalje tem bolj zamotano, in da monarhija potrebuje za krepko zunanjo politiko urejenja na znotraj. Za zunanjo politiko potrebuje pred vsem obnovljenja državno-pravnega razmerja nasproti Ogerski. Ali mislijo Mladočehi, da bi vlada ne bila prisiljena, zadovoljiti slovanske stranke uže jedino radi zunanje politike? Če tega ne poštevali, potem so slabi politiki, in za zadnje mesece jim ne more misleči politik dati dobrega svedoštva. V tem ko je bilo treba daleko gledati v obče položnje, motili so neki politiki mladočeško stranko z vprašanjem o namestniku gr. Fr. Thunu. In še pri tem vprašanju so zagazili, da jih vlada more nekako moralno siliti k meh-kemu postopanju gledé na pogodbo z Ogersko. Taka politika ni dostojna môž z dalekosežnim pogledom, ki so vajeni misliti s stališča širokega obzorja.

Drobtiničarji in oportunisti ugovarjajo, češ, da v politiki je treba hoditi le od stopinje do stopinje. To je v navadnih slučajih tudi pravilno; a sedanje položnje je neobičajno. Sedaj gre za mnogo v politiskem in ekonomiskem pogledu. Zunanja politika se suče takisto okolo velikih, za Evropo prevažnih vprašanj. Gledé na vse to torej drobtiničarska politika ni na svojem mestu, in narodnostno vprašanje, katero je treba rešiti v obeh polovinah našega cesarstva, tudi ni malenkostno vprašanje; tako se ne dá rešiti po sedanji metodi in taktiki, temveč le z odločbo v velikem stilu. Tudi duvalizem je veliko vprašanje; ali se je ta vstvaril potom drobtiničarske politike? Treba je bilo odločnega velikega koraka, rekli bi, močnega sunca, in le takó je mogel nastati duvalizem. Analogno je treba vlade zdramiti in nekako prisiliti k rešenju nacionalnega vprašanja v smislu nacionalne avtonomije. In položnje na znotraj in zunaj je krepko dovolj, da bi vlade prisililo k takemu rešenju. No če ni môž in strank zato, bodo vlade imele lahek posel, a potem naj se narodi ne pritožujejo, da za velike žrtve niso dobili primerne odškodnine. Kakor si narodi postiljajo s svojimi poslanci, takó bodo ležali, a odgovornost zadene hudo njih zastopnike, ker so ti poklicani, da primerno zastopajo svoje narode. Mladočehi se bodo še sami kesali, če jih ne iztrefnejo nevspehi poslednjih mesecev; oni pa bodo imeli mnogo odgovornosti tudi za Maloruse, tostranske Hrvate in Slovence, ako ne pokažejo sposobnosti, da bi v pravi moment združili slovanske stranke in strančice. Hannibal ante portas! Tu smo dovolj naznačili, kako bi jo bilo treba kreniti, in kar je tu nasvetovano, je zasnovano na principu pravičnosti, proti kateremu ne more biti opravičenega upora. Odškodnina za škodo, a za to je treba primernega združenega postopanja. — Na narodih je, da sedaj opominjajo svoje zastopnike na njih zadače in velike dolžnosti!

Iz deželnih zborov.

(Dalje.)

KRANJSKI. 24. jan. Posl. Hribar utemeljuje samostalni predlog ustanovitve deželne zavarovalnice za živino. Živinarstvo se je izdatno povzdignilo, treba je dati kmetu še priliko v zavarovanje živine proti boleznim itd. Boljša od deželne bila bi privatna na principu vzajemnosti ustanovljena zavarovalnica, katero bi lahko s pomočjo dežele nutanovila kranjska kmetijska družba. Posl. dr. Žitnik ute-

meljuje svoj predlog o ustanovitvi deželne zavarovalnice proti požaru, toči in živinskim boleznim. — Posl. Lenarčič poroča o dovolitvi priklad za cestne namene tudi eventualno nad 20% k neposrednim davkom.

Posl. dr. Tavčar poročal je o prošnji zaveze učiteljskih društev za preuredbo §. 1. št. 2. odst. f. obč. volilnega reda, ker se stalnim učiteljem krati volilno pravo in priznava le nadučiteljem; a upravno sodišče razsodilo je, da imajo volilno pravo vsi stalni učitelji.

16. jan. Posl. Hribar in tov. predlagajo, naj se vlada naprosi za načrt zakona v drž. zboru, da bi obrtna podjetja v Ljubljani, Sp. Šiški, Vodmatu in Glinah, ki se ustanove na novo v teku petih let, dobila one davčne in pristojbinske olajšave, kakor Tržaška okolica in Milje z drž. zak. čl. 131. od 10 avg. 1895. — Posl. Hribar poroča o glediškem zakladu. Dohodkov 1894. je bilo 57.775 gld. 82 kr., za 1847 gld. 92½ kr. manj nego proračunjenih; stroškov 226.271 gld., za 102 gld. 12½ kr. manj nego proračunjenih. Imovina pomnožila se je za 6627 gld. 63 kr. Vsled potresa so se letos lože oddale le za izključno ceno, za to je v proračunu potrebščine 11.775 gld., pokritja pa 8500 gld. Na to se je po kratki debati dovolila županu reprezentacijska loža.

TRŽAŠKI. Burgstaller in tov. predali so resolucijo za železnico Loka—Divača s podaljšavo čez Karavanke in čez Ture. Nato se je dež. zbor zaključil.

O poslednji seji prinaša „Edinost“ za naše razmere poučilno poročilo. — Po prečitanem zapisniku rekel je Spadoni, da on in somišljeniki niso ostavili zadnjč seje v demonstraciji proti deželnemu glavarju, temveč ker so hoteli preprečiti, da bi to bila zadnja seja. Potem je prašal po svojem predlogu, za izjavo simpatije slavni italijanski vojski, z željo, naj ona premaga vse svoje nasprotnike. (Burno odobravanje na galeriji.) Deželni glavar naglašja, da ves svet občuduje junake v Afriki, ki se borijo za civilizacijo. (Zopetna navdušenost na galeriji.) Spadoni obžaluje, da je paragraf, ki omejuje delokrog dež. zbora. — Dež. glavar priobčil je potem predlog dra. Cambona glede uporabe sloven. jezika pri zemljiških knjigah. — Dež. odbor je stavil potem v razpravo predlog, glede nove zveze Trsta z avstrijsko monarhijo. (Ali je Trst zunaj nje?) Burgstaller je proti železnici Divača—Loka, takisto Benussi in Venezian. (Galerija ploska.) — Z ozirom na dogodke na predvečer „20. septembra“ prečital je dr. Venezian predlog dr. Cambona gledé „osebne svobode“, za katero naj se potegne deželni odbor. Rascovich napadal je vlado, sodišča in policijo. (Galerija navdušena.) Poročovalec Venezian je podpiral svojega tovariša Rascovicha, „mučenika izza 20. septembra“. Vladni zastopnik ga je zavračal. — Sedaj pobegnili je tolpa Spadoni-Cambon-Rascovich-Venezian iz dvorane, ker je zaključil na to dež. glavar zasedanje dež. zbora z običajnim „Evviva“ na cesarja.

ISTRSKI. 23. jan. Laginja je bezvspešno zahteval popravilo zapisnika. Interpelacije Stangerja, Mandiča, Trinajstića prečitale so se vse le v italijanščini, proti temu ugovarjali so interpelanti najodločnejše. Komparetova interpelacija prečitala se ni niti v prevodu. Troje pisanih predlogov je predsednik povsem prezrl. Na hrvatske predloge govoril je vladni zastopnik italijanski! — 24. jan. Laginja protestoval je po prečitanju zapisnika proti temu, da se slov. interpelacije čitajo le v ital. prevodu. Nato interpeleval je posl. dr. Dom. Trinajstić radi ustanove hrv. šole v Zabrzani; ta interpelacija prečitala se je isto tako samo v laškem prevodu. — Dr. Laginja nasvetuje nujni predlog o regulaciji cest v Istri, deželni glavar ga ne pripusti

v razgovor, ker ni bil popreje oglašen. Ko ga pa kljub temu dr. Laginja prične utemeljevati, odtegne mu besedo ter suspenduje sejo. Po zopetnem pričetku seje izroči dr. Laginja svoj predlog predsedniku. Pri verifikaciji volitev ovržene ste volitvi Mandića in Jenka, ker bajé zapisnik ni bil takoj napravljen, in se nekateri volilci niso pripustili k volitvi. Vnela se je živahna debata. Vladni zastopnik opravičuje postopanje volilne komisije. Jenko obdolžuje vlado pristranosti pri volitvi volilnih mož v občini Podgrajski, ter namestnika kot podpiratelja iredente. Vladni zastopnik protivi se tem obdolžitvam. — Namestnik došel je za dan v Poreč. — Vsi hrvatski in slovenski poslanci zapustili so deželni zbor.

GORIŠKI. 17. jan. Dr. Al. Rojic interpeloval je dež. glavarja zaradi laških dopisov deželnega odbora slovenske pokrajine goriške — in naučnega ministra zaradi odklonitev slov otrok iz mestne šole. Navedel je neprimernosti, ki so se godile pri vpisovanju, ter da je bilo 24 otrok zavrnenih, ker so prestopili 14. leto, 17 v Gorici nastanjenih otrok, ker njih roditelji prebivajo drugod, 11 odkazanih bilo je starogorskemu šolskemu okraju, dasi ni določene meje za to, 30 otrok z Grčine bilo je vpisanih z opomnjo, da morajo letos hoditi v Kronberg, dasi je tam šola prenapolnjena. 26 otrok odvrnenih je, ker prebivajo zunaj Goriškega mestnega ozemlja, dasi se to nikdar ne pripeti onim, ki se oglašajo v mestno italijansko šolo.

Italijanski poslanci podali so 8 interpelacij; med temi pet radi postopanja vlade proti mestni občini radi sloven. ljudske šole, — za ustanovo ital. univerze, i dr.

ŠTAJERSKI. 23. jan. Štajerska hranilnica izročila je dež. zboru krepko peticijo, v kateri se posebno povdarja, da je hranilnični opravilnik državni zakon, katerega deželne oblasti ne smejo prenaresjati jednostranski, dokler ne dobé posamične dežele prava po državnem zakonu, da smejo z deželnimi zakoni prenaresjati državne. Peticijo izročili so odposlanci hranilnice dež. namestniku, ki je odgovoril, da se je za nižavstrijkim zakonom za reveže od dne 13. okt. 1893. stvaril prejudic. Ta zakon namerja tudi 10% obdatenje čistega dohodka hranilnic revežem v korist.

Baron Störck nasvetuje predlog: „Dežel. odboru se nalaga, razmišljati, ali bi bilo primerno v dopolnitev deželnega reda stvariti zakon, da bi bil deželni zbor opravičen, onim deželnim poslancem, ki ne izpolnjujejo svojega mandata, pod gotovimi uveti odvzeti njih mandat, ter poročati o tem v prihodnjem zasedanju z eventualnim predlogom dotičnega zakonskega načrta.

KOROŠKI. Knezoškof Kahn stavlja je agrarski predlog, naj se sedanja kmetijska posestva ohranijo za vse čase; da se sme prodajati ali zamenjavati posestvo le v celoti ali na povečanje posestva. S tem namerjajo zabraniti vedno bolj preteči pogin kmetskega stanu in izkoriščanje spekulantov.

ČEŠKI. V adresnem odseku je posl. Kramář predložil popolen državno-pravni načrt, kateri obsega vse češke postulate. Nemški člani odseka so protestovali in zapustili dvorano. Na predlog veleposestnikov se je volil pododsek, kateremu se je izročil Kramářev načrt. V tem pododseku so trije veleposestniki in trije češki poslanci.

Adresni načrt povdarja udanost cesarju, potem željo, da bi se vse, kar je treba v ohranjenje in ojačenje veljave monarhije upravljalo skupno. Dež. zbor pa odločno varuje zgodovinska in pogodbeni prava dežel češke korone v zakonodavnem in upravnem območju. Le povrnitev k zgodovinski in pravni podstavi tostranske polovine države da kraljevinam in deželam možnost, da izkoristijo

vse svoje moči za prosvetni in gmotni blagor; sedaj pa propadajo, ker so vklene v nezdravi in nenaravni centralizaciji. Centralizem donesle je narodnostni boj, v Češki pa naj bosta oba naroda enakoveljavna in enakopravna. — Zato prosijo cesarja, da kraljevini češki podeli zopet stara in neminljiva prava do samostojnosti in samouprave.

V češkem deželnem zboru je nemški nacionalec Gebler stavljal predlog, da naj vlada onemogoči kvarljivost produktne borze za kmetijstvo s tem, da prepove terminske kupčije s poljskimi pridelki, ter da izhajajo poročila o žetvah v časopisih pod vladnim nadzorstvom. Dokazoval je, da ta borza škoduje kmetijstvu ter donaša dobiček jedino židovstvu. Borza naj bi posredovala med raznimi cenami v raznih deželah, služi pa le v hazardno igro. Uže mnogo pred žetvijo popisuje se ta s sleparskimi poročili za izborni, ter se tako cena ponižuje. Dostikrat kupčuje se s 40—50 krat večimi kvantitetami na borzi, nego so v istini pridelane. Ves dobiček pa vtakne židovski skopuh in borzejanec v svoj žep.

25. januarja. Seja donesla je mnogo znamenitih predlogov, o katerih je le želeto, da ne bodo pokopani v komisijah; omenimo le: Posl. Teklý i tov. o ustanovi gospodarske preiskovalne stacije za kraljevino češko. — Posl. Adamek i tov. za ustanovo tehnološkega muzeja. — Posl. Bartak i tov. za ustanovo deželne zavarovalnice proti toči s prisiljenim zavarovanjem.

27. jan. Poslan. dr. Kaizl nasvetuje uvedbo progresivnih deželnih naklad za Češko. Državni davek, ako presega 3000 gold., naj se za račun naklad računi dvojno, torej bi naklade mesto nominalnih 40% znašale potem 80 %. 28. jan. Posl. dr. Werunsky utemeljuje predlog za dvojezične ulične napise v Pragi. Ti bili so do šestdesetih let samo nemški, potem dvojezični. Po dež. zakonu morajo biti krajevne table povsod dvojezične. Nemci to lojalno izpolnjujejo, Čehi pa ne; v Praški okolici so samo češke table. Samo češki ulični napisi delajo težavo za dostavo vojaških in sodnijskih spisov in ovirajo promet. — Podžupan Praški dr. Podlipny se energično protivi temu, ker vidi v tem provokacijo in žalitev češkega naroda. Ako naj bodo v Pragi dvojezične table, zakaj ne tudi v Brnu? — Nemci in veleposestniki so predlog izročili komisiji za občinske stvari.

Troški za šole. — Po proračunu deželnega odbora donesla deželni fond za šolske troške deželnih okrajev za leto 1896., 8,022.783 gld.; za obdržavanje deželno-šolske konferencije 5000 gld., za namestnike učiteljem, obiskujočim kurze državnih obrtnijskih šol 5000 gld., v vsem 8,032.783 gld.; za 321.000 gld. več nego v lani. — Po proračunu 1895. razdelile so se skupne potrebščine v vsoti 12,106.866 gld. na češke okraje z 7,288.095, na nemške 4,818.771 gld. Od deželne dotacije prišlo je 4,806.869 na češke, 3,111.852 gld. na nemške okraje; od lastnih dohodkov okrajev (šolnine, doklade itd.) na češke 2,481.266 gld., na nemške 1,706.919 gld. — Učiteljski penzijski zaklad ima za 1896. potrebščine 1,143.146 gld., od teh je pokritih 436.826 z lastnimi dohodki, 706.320 gld. prinaša deželni fond. — Subvencij za šolska poslopja izdalo se je 1895. za češke okraje 92.000 gld., za nemške 48.000 gld. — Meščanskih učiteljev bilo je v čeških okrajih 789 možkih, 233 ženskih, v nemških 564 možkih, 124 ženskih, v mestih 83 možkih, 46 ženskih. Na ljudskih šolah je v čeških okrajih 11.348, v nemških 7635, v mestih 372 učiteljskih močij. — Katehetov je v čeških okrajih 153, v nemških 90.

Plača vsega učiteljstva znašala je 12,385.598 gld. Ta vsota je nekoliko manjša kot polovica direktnega davka

v češki kraljevini. — Muzejski zaklad 1894. dohodkov 16.419 gld. 93 $\frac{1}{2}$ kr., troškov 43.374 gld. 50 $\frac{1}{2}$ kr. — Proračun dohodkov in troškov po 7061 gld. — Deželni posojilni zaklad: Deželni dolg se je zmanjšal za 51.300 gld. in koncem 1894. znašal 3.720.800 gld. — Proračun za 1896. kaže potrebščine 203.346 gld. pokritja, ker odpada državni donesek 127.227 gld., torej nedostatka 203.344 gld., ki je pokrit iz deželnega zaklada.

MORAUSKI. Sprejel se je Dr. Promberjev in dr. Fux-ov predlog, da vlada naj se pozove, da za pospeševanje združnega personalnega kredita za obrtniški in kmetijski srednji stan ustanovi centralno zadružno blagajno in jo podpira z državnimi pripomočki ali samostojno ali v zvezi s pošto hranilnico, ter da naj o tem predloži državnemu zboru vladni načrt.

GALIŠKI. Dež. zbor vzprejel je resolucijo, da se osnujejo v Levovu šesta gimnazija, v Tarnovu, Jaroslavu in Striju pa realke; ter da se na vseh galiških šolah uvede zgodovina Galicije kot učni predmet. Nadalje sklenil je resolucijo, da se povišajo plače učiteljem, pomnože stipendije za učiteljske kandidate ter preosnujejo učiteljski izpiti.

Grof Dzieduszycki protestuje proti žalitvi poljske družbe in poljskih uradnikov s strani ruskega poslanca dr. Okuniewskega povodom neke prošnje verifikacijske debate. (V vsaki seji potrjujejo se „legatze“ volitve po debatah, ki Poljakom seveda niso po godu). Dr. Okuniewski pravi, da ni hotel žaliti poljskega naroda, ker so njegove pritožbe zadevale le posamezne stanove. — Posl. Barvinski predlaga uvedbo obveznega pouka obeh deželnih jezikov v galiških srednjih šolah in ustanovo praktičnih kurzov za pouk ruskega jezika za pravnike in uradnike. — Ruski poslanec Wachnianin nasvetuje zasnovo ruskih paralelek na državni gimnaziji v Stanislavu.

Dež. odbor naj v soglasju z deželnim šolskim svetom oživi počitniške kurze o kmetijstvu za učitelje.

BUKOVINSKI. Župan Kochanovskij predlagal je vsled jednoglasnega sklepa mestne občine Črnovške peticijo za osnivanje samostojnega višega sodišča za Bukovino s sedežem v Črnovcih.

V NIŽJE-AVSTR. dež. zboru bila je 23. jan. zelo burna debata zaradi Dunajskih občinskih volitev. Dr. Lueger očital je vladi, da je vse njeno delovanje le nepretrgana vrsta samovoljstva in prestopanja zakonitih določeb. — pl. Pachar dokazoval je nezakonitosti ter dolžil ministra Badenija veleizdaje. — V nadaljnji seji došle so na razpravo lokalne železnice, in je poslan. Gregorig dokazoval, kako velike nezakonitosti in sleparije so se vršile pri nekaterih koncesijah.

Pustne misli.

Melnik na Českem. Ako je bilo več — in poleg tega ne pobratovsko mislečih narodov ali njih odlomkov prisiljeno živeti skupno v absolutistiško-monarhiški državi, stoletja vladani z absolutno voljo samovladarja — vsejedno, ali so se ti narodi prostovoljno in zavestno združili za tako absolutistiško vladano skupno življenje, ali pa, ako so se sicer prostovoljno postavili jedino pod osebno zaščito monarha, pa so s časom vsled absolutistiških državnih aktov ali pa vsled političnega samomora izgubili svojo historičsko-politiško individualiteto: — potem je vsekakor vedno usodno za te ali one za absolutizma, nejeednako rastoče narode, ako mahoma, bez vsakega pripravljanja absolutni

monarh popusti svojo absolutistiško vladno voljo in državnim narodom dovoli svobodo za konstitucionalni boj.

V takem slučaju se svoboda in enakost postavi na laž in dovaja do absurdnosti!

Narod, ki se je oslabil tekom časa, ali pa ki je vsled neugodne usode ostal oslabiljen, mora v tem političnem boju za svobodo prej ali poslej poginiti, ako nima mnogo in prek in prek poštenih — značajev, ki se ne dajo zavajati po vabah starih Danajcev, in ki žrtvujejo svoj pokoj in svoj obstanek, samo da bi rešili in privedli v varno luko čoln, ki se je odtrgal od varnega državnega sidra ter se je zagnal daleč v morje.

Tak majhen narod in toliko bolj samo narodni odlomek, ako ga poleg tega ne podpirajo od nobene strani na konstitucionalno-političnem bojišču, je v najtužnišem položaju; kajti ustava ga stiska bolj, nego poprejšnji absolutizem, ki ga je pritiskal samo od svoje, torej samo jedne strani, in ker sedaj nima nihče odgovornosti za njegovo prospevanje ali pogubljenje.

Vsakor je dolžen dajati račun sebi samemu za svoja dela — tak je političski nauk današnjih dni! Tak narod bi torej storil vsekakor bolje, ko bi — v „bellum omnium contra omnes“, v boju vseh proti vsem, gledal stvari rajši od strani, pa se zbiral kulturno in ekonomsko ter v obče ne uganjal politike! Ako bi bil pa nehoté prisiljen spuščati se v politiko, dolžen bi bil najprej gledati po zvestih, zanesljivih tovariših!

Ko pride čas, pride na vrsto tudi tak narod, da se udeleži obče politike; treba pa je, da ga bodo — iskali, in iskali ga bodo, ako je krepak! To pa, da se kdo ponuja in vsiljuje stalno — vzbuja nezaupnost in naposled gnjus, kakor če kdo neprenehoma ponuja kako blago, za katero pa ne mara nihče! Blago utegne biti dobro — če pa ni kupca in sezone — naj se shrani za sezono!

Celó korona pade pod vrednost pipe tobaka, ako se vozi leta in leta od trga do trga!

Torej kulturno in ekonomsko — v „domaćiji“ zbirati se in krepiti se je treba — in gojiti svojo samozavest ter postaviti močne stebre, z jedno besedo, gojiti je treba domačo nacionalno politiko naroda, ki nima samostalne države.

Možno je to seveda jedino z nacionalno avtonomijo in v njej.

Ako je ta avtonomija izrečena državnopravno in priznana narodu, potem je stvar narodova, da besedi zakona dá meso in kri.

Greh pa je, loviti oddaljene slepilne podobe, ki ostanejo slepilne tako ali tako!

Dr. F. T—k.

GAZELA.

(Novejšim poetom.)

„O, pesnikuj, prijatelj, nihče ti ne brani,
Le stiki bodejo naj čisto izpeljani.
Le jeden slab, vsa pesen je za nič pri meni“,
Tako sem čul več tisočkrat pri Cimpermani.
In pa čemu ti večni vzdih, večne solze?
Le zase, zase take pesnice ohrani!
A pili, moj prijatelj, je dejal, „le pili,
In še enkrat, le pili, nikdar ne prestani!“
Ah!... stike brusi v potu svojega obraza
Apolon moj, ne poje več na liri vbrani.
Ah!... Stike brusi v potu svojega obraza,
Moj Amor, ne pušči, otrok zatelebani.
Sevéda! Pesen bodi gladka, dolgočasna,
Učili slovnice se bodejo primani.
Iz Cimpermana, Funtka in Medveda:
Nebroj poetov boče kmalu po Ljubljani.

Mihael Mihajlov.

Ivêri iz jutrovih dežel.

(Piše Ivan K—č.)

Bhrigu učeni brahman, takó je pogosto govoril:
„Giblje se sádnó drevó, in klanja se človek krepóstin,
Zlómí, ne vpógne níkdár, suhi se les in bedák“.

Narod moj.

Gdje je drugi narod od junaká
Kao narod, što ga Balkan hrani,
Što pod Alpam svijet tiče strani,
Što ga morem šajka nosi laka?

V junaká desnica je jaka,
Sveta prava e-da divno brani,
S oka živa sokoli su zvani,
Ter ih resi, diči kriepest svaka.

Al mi narod ipak sretan nije,
Silno pati, more suzá lije,
Te ga robom tudji svijet zove.

Vodje krivi, udes kriv je hudi,
Kriv je onaj, koji njemu sudi,
Što ne dodje doba sreće nove.

Dr. Budisvoj.

Zavadjeni sokolovima.

Dva sokola krvare se A dok oni usred svadje,
Ljuto medju sobom. Orao doleti,
Jedan drugog okrivljuje Njih oboje u smrt tisnu
Sa paklenom zlobom. A s pljenom odleti!

Sad im djeca pogružena
Tudju zaštit prose,
I krvavim sa suzama
Svoju zemlju rose!

Josip Marijanin.

Српству.

Мило ми је српство моје,
И за њим сам готов мрјети:
Мило ми је, и за њим ћу
Моји живот прагорјети.

Мило ми је, па се кунем,
Да у ватру и у воду,
Справан јесам сваког часа
Мрјет за српство и слободу.

Мило ми је сврху свега,
Слатко ми је за њим мрјети,
Када њега врјеђа, каза,
Туђа рука, душман кleti.

Мило ми је, свјету кажем
Српкиња ме породила,
Па како ми неће бити
Домовина моја мила?

Мило ми је једном рјечи
Српство моје, дика моја,
У њем само душа може
Срећу наћи и покоја.

За српство ми душа дише,
За српство ми срце гори:
Њему желим сваку срећу
И напредак чекам скори.

За српство ћу на бојиште
Бојним коњем у рукама:
За српство како рекох
По сред воде, по сред плама.

Мило ми је српство моје,
И за њем сам готов мрјети;
Мило ми је и за њим ћу
Моји живот прегорјети.

Мило Јововић.

I. F. GORBUNOV.

Dne 24. prošlega decembra umrlje v Petrogradu Ivan Feodorovič Gorbunov.*)

Slovenci seveda o njem vedo le malo, a more biti za vsem nič; kajti ni bil evropska znamenitost, pač pa bil je čisto domači talent, i sicer talent velik, vsej Rusiji znan i premil: I. F. Gorbunov je bil jedini svojega roda pripovednik*) i izobrazitelj prizorov iz življenja prestežga ljuda i trgovcev.

I. F. Gorbunov čislil se je k Petrograjski, carski operi; pa če mu je bil dolg čas, potoval je po matuški Rusiji, i povsod so ga sprejemali radostno in oduševljeno. Največ slave pa si je pokojnik

*) Njegov ostavši brat, Orest Feodorovič, služivši istemu delu, pa ne z istim uspehom, umrl je že davno, vsaj pred četvrtko veka. Op. pis.

*) Rusi pravijo tem pripovednikom razkazi, od razkazyvat — pripovedovati si. Op. pis.

zaslužil v Moskvi i onih ruskih mestih, katera se čutijo i mislijo po ruski, razumejo rusko burko i usmatrajo v izključno ruskih izjavah kulturnega življenja svojo narodno slavo, svoj narodni ponos.

Igrokazi I. F. Gorbunova bili so večinoj plodovi improvizacije, katera je stvarjala samostalno, dasi na podstavi narodni, v duhu narodnem. Ko take si je nikdor ni mogel usvojiti, torej več del njenih divnih izjav je na vselej poginilo z njih tvorcem — z I. F. Gorbunovim. A ne gledé na to, ostalo je vendar le nekaj zbirek Gorbunovih pripovedek, med kojimi se slavijo najbolj: „Затхнувшие солища“, „Постоялый дворъ“, „Лтезъ“, „Сцена у квартального надзирателя“ i t. d.

Igra I. F. Gorbunova imela je vse priznake eksaktne komično-dramatične predstave, mimika pa, gestikulacija i intonacija dosegale so nepopisljivih predelov: nekoliko tisočna avditorija I. F. Gorbunova se je kar zalivala solzami smeha, i kakega smeha!

Kot pisatelj zapustil je I. F. Gorbunov veliki i važni trud: „Драматическіе дѣатели въ ихъ біографіяхъ съ основаніемъ русскаго театра до нашихъ дней“. Odlomke iz tega truda priobčeval je pok. I. F. v „Русск. Вѣстн.“ 1892.—1893. l. Mnogo prav temeljitih spisov prijavil je Gorbunov v raznih drugih izdanih, kakoršna so n. pr. „Искра“, „Отечеств. Записки“, „Современникъ“, „Русская Старина“ etc.

I. F. Gorbunov je mnogo pripomogel, da so v fojéju Aleksandrijskega gledališča v Petrogradu osnovali i uredili prelepi gledališčni muzej. Pokojni Gorbunov je marljivo nabiral za ta muzej podobne bivših igralcev Aleksandrijskega gledališča, nabiral je tudi razne druge listine, katere je dajala ruska vlada temu že precej staremu kulturno-umetnemu zavodu.

Kaj je bil pokojni I. F. Gorbunov ruskemu umetnistvu i ruski literaturi, pokazal je njegov pogreb, kojega bez pretiranja moremo nareči sijajnim, velikolepnim. Dragih srebrnih vencev prispelo je od vseh strani obilno število, celo vojni krogi niso pozabili I. F. Gorbunova. Pogreb počastili so svojoj prisotnostjo taki možje, kakoršni so T. I. Filipov, državni poverjenec; A. F. Koni, senator; A. S. Suvorin, urednik-izdatelj „N. Vr.“, D. V. Grigorovič, prvoklasni beletrist; V. A. Krylov, znani dramatični pisatelj; N. V. Davydov, veliki vijolončelist; Gorjeva, Savina i Slavina, prvi igralci na stoličnih pozoriščih; i mnogo drugih znamenitostij iz vseh okrožij ruskega narodnega genija.

Pokopali so Iv. F. Gorbunova na pokopališču Aleksandro-Nevskega samostana v Petrogradu. Odpeval ga je episkop Nazarij z mnogostevilnim samostanskim svečenstvom. Opustili so ga v hladno zemljico okolo A. G. Rubensteina, ostavivšega tudi nenadno svoje slavno zemeljno poprišče pred dobrim letom.

Vsaka izguba je grenka; pa izgube bolj grenke ni, nego je izguba narodnega talenta; kajti vekovi minejo i ginejo, a talentov narodnih ni, pa ni...

Bož. Tv.

„Zvonovemu“ uredniku par besed o velevažnej stvari.*)

Najnovejše moči „Ljub. Zvona“ so se torej odločno postavile na naturalistično stališče? Vsaj tako se vidi nekoliko iz minolega letnika, nekoliko, in morda še jasneje, uže iz prve štev. tekočega leta. Marsikaterega, ki je bil doslej sploh naklonjen „Zvonu“, nemilo drne ta neželena novost, in sam list gotovo občuti posledice svoje — recimo naravnost — nepremišljenosti. Jaz se tu sedaj ne bom prepiral in razpravljaj, kaj je bolje v slovstvu in v umetnosti sploh, ali idealizem, ali pa realizem. Ne morem pa, da ne rečem v vsakim pametnim in trezno mislečim človekom: Naturalizem je skrajnost v realizmu; in skrajnost je skrajnost! Obsoditi jo moraš, kjerkoli jo zaslediš.

Kakor postane smešen pisatelj idealist, ako se s svojimi koncepcijami vpenja visoko v meglé, in se sprehaja ondi, ne da bi se kedaj dotaknil rodne zemlje, ne da bi govoril svojim čitateljem, kakor se govori razsodnemu človeku, ne da bi mu kazal in predstavljal v posnemanje, kar je naravno možno, in kar se posnemati more v resnici: tako se mi zopet na krivem potu vidi pisatelj, ki skloni uporno svoje oči k zemlji in se je pretrdno oklene, ki kar po blatu gazi, ki svojemu čitatelju brezobzirno in brezobrazno razkazuje vse, tudi kar ni prav, da vidi, ki mu predstavlja take zglede in osvitlja z najlepšo lučjo, kakoršnih nikakor ne more odobriti zdrava morala.

*) Vsled tega, da so se začele pojavljati nekeake nove smeri tudi v slovenskem leposlovju, čutijo potrebo, da bi se pojasnila dotična vprašanja. Zato je svobodno, da se odzovejo v našem listu različni glasovi. Jednako svobodo ščitimo za se, da potem povemo tudi svojo. Op. ur.

Vem dobro, kako bi mi se moglo ugovarjati. Zloglasni otec modernega naturalizma Zola in njegovi posnemalci besedičijo, da smoter njegovih umazanih romanov je čisto moralen, da z njimi hočejo človeštvo združiti in čistiti na nov način! To bi se moglo morda v glavo spraviti takemu, ki ne pozna niti od daleč strašnih in neizogibljivih posledic Zolovih in drugih enakih spisov, in ne ve, da nenravnost, iz njih izvirajoča, je kakor silna reka preplavila vse in brez števila novodobne mladine pogoltnila v nečedne in kužne svoje valove. Eh, mislim, da je čuda malo tako primitivno najvinih ljudij, da bi verovali v resnost in v vspešnost te povsem nove zdravilne in čistilne sisteme! Pisatelj, ki skuša s predstavljanjem golih grdob in gnjusob od nenravnosti odvrti čitatelja, postopa nekam tako, kakor zdravnik, ki bi hotel ljudi pred strupom svariti s tem, da jim ga dá okušati! Bogle prekrasnega svarila, če uže ono samo provzroči to, zoper kar bi bilo naperjeno!

Človek, žalibog! ima uže sam na sebi preveč nagnenja k slabemu. Kaj pa, če notranjemu sovražniku še zunanji na pomoč priteče? Borba je po tem gotovo izgubljena; niže zmagače nad višim, meso si podvrže duha in ga umori. Kaj se more torej reči o slovstvenem proizvodu, katerega jedino prav in lep, jedino blag in vzvišen smoter mora biti pošena dušna zabava in korist, kaj se mora reči, ako ne samo ne vzdržuje in ne podpira in krepi duha v borbi, pač pa nasprotno strasti draži proti njemu, in pogubnemu ognju nove subljadi priklada? Ali je res realist tako idealno neveden, da niti ne zna, da na človeka slab prizor in slab zgled vpliva mnogo silneje nego dober? Iz nenravnih spisov fantazija in slabi nagon le to izbirata, kar ju šegeče in draži, pušča je povsem na stran, kar bi moglo biti dobrega in duhu koristnega, radi tega pa tudi sad takove literature je v največem nasprotju z onim „čisto moralnim“ ciljem; radi katerega pišejo skrajni veristi, če jim smemo verovati. Eh, vemo, vemo v čem stoji njihova morala!...

Mnogo, mnogo bi se še dalo govoriti. Malo da se nisem udal skušnjaji, ki me je priganjala k temu; pa rekel sem uže, da nočem pisati nikake razprave, torej dovolj! Namen mojega skromnega lista je samo ta, da opozori na nevarnost one poti, po katerej se zdi, da se je zadnjič „Zvon“ odločno zasukal. Preopolzla je, spodrsniti bi se mu utegnilo, padel bi, in ne vem, ali bi se mu dalo zopet postaviti se krepko na noge! Slovenec ni treba naturalizma, in gorje onemu, ki bi se predznil uvesti ga v naše slovstvo! Kaj bi rekli naši potomci tedaj, kadar bi se govorilo o propalem naturalizmu, kakor se govori o preminoli, začasno razsajajočej kugi? In naturalizem propade, ni dvoma, ker nasprotuje esencijalnemu, nepremisljivim in večnim pravilom resnične in pristne lepote, katerega mora stati jedino na zdravi, mravstveni podstavi. A saj začenja uže propadati. Mnogo slavnih starih in mladih pisateljev francoskih in italijanskih se mu uže krepko upostavlja; in kar se tiče Italije, ko je lansko leto Zola potoval po njej, se je sam osebno britko prepričal, da mu ne piše posebno prijazen veter; a doma, tudi v svoji Franciji, uže več let zaman trka na slavna vrata „de l'Académie de France“; budomošni nesmrtni akademiki jih nočejo odpreti takej spaki, kajti jako čudno in neljubo bi jim bilo, da bi morali imeti v svoji sredini človeka, kakoršen je Zola. Nedolgo umrši svetovno znani Pasteur je nekoč kar naravnost povedal, da ne bode glasoval za takega kandidata, ako ne dá prej svoje častne besede, da noče več gnjusob opisovati v svojih proizvodih.

Če je stvar torej taka, čemu bi mladi slovenski naraščaj za Zolo stopinje pobiral, in čemu naj bi ravno v „Zvonu“ svoje lice kazal? Slovenci, hvala Bogu! niso tako strašno razuzdani in razvajeni, kakor Francozi, Lahi in dr.; zato bi kar pošteno zavrgli naturalistično glasilno. Roditelji, vzgojitelji, učitelji bi ga pred mladino skrbno skrivali; narodno naše žensstvo bi se ga sramovalo; vlada bi ga utegnila dijakom prepovedati. Vika in krika bi bilo brez konca in kraja, in — kar je najhujše — popolnoma opravičen bi bil!...

Evo, kar se mi je zdelo potrebno, da Vam povem; kajti dolžnost vsakogar je opozoriti na nedostatke in zmote, ki se hočejo vsiliti. Drugi veljavnejši moške so mojega mnenja; naš Stritar je izrekel svojo besedo; druge vsega priznanja vredne moči bi bile tudi pripravljene izpregovoriti po priliki. Kaj početi torej, kaj delati? Videant consules!

Nenad. =

morda S. Jozgovač

Napredek in naše slovstvo.

(Literarne misli.)

„Počelo se zahtievati od pisaca, da život prikazuje iskrenje, vjernije, prema načelima modernih znanosti, htjelo se naći u njihovim djelima osjećanje o kompletnosti života, bića, ideja i onaj duh relativnosti, koji u naše doba sve to više razganja — duh absolutnosti. Tako nastade rea-

lizam, koji danas vlada u svim evropskim književnostima, jer najbolje odgovara zahtjevima današnjega društva, proučavajući život sa strogom točnošću, istražujući potanko tajne uzroke sviju čina ljudskih...“

Milivoj Šrepec.

Le ti, mili moj narod, ti se nočeš sprijazniti z zdravim rejalizmom, le ti imaš učenjake in modrijane, kateri so mu napovedali strašno vojsko?

Resnično, naši pravi pisatelji so v silni stiski. Kam se obrniti s svojimi spisi? Ako poveš svoje nazore, svoje pravo mišljenje, ti spisa nihče ne natisne. I v „Ljubljanskem Zvonu“, v prvem slovenskem leposlovnem listu, postaja zrak v zadnjem času čim dalje bolj dušeč. Kdo more ustreči vsem zahtevam, katere stavijo sedaj „Zvonovim“ sotrudnikom? Ne pohujšaj mladine, ne žali nežnega ženstva v občutljivi sramožljivosti in — nedolžni nevednosti, — ne provokuj patentovanih stražarjev morale, pa boj se — učiteljstva! — Ali še kaj? Zares, reveži so naši literati! Celo dispozicijo jim stavijo; oziri na vseh straneh, zavisni od vsakogar, pa naj pišejo svobodno, individualno! Potem se pač ni treba čuditi, da je sad takim razmeram navadno gola šablona, nedolžna „limonada“, same zastarele, nikogar ne več dotikajoče se ideje. Slovenci pač ne poznamo one umetniške moči, onega plemenitega, vzvišenega sočutja, s katerim proučavajo in opisujejo Francozi, Angleži, Rusi i. dr. vsakdanja življenje; ne poznamo je, ker je ne smemo poznati. Pri nas je vsak napredek nemožen, ker se smatra — grešnim... No še govoré o slovenskih „naprednjakih“ in celo o „radikalcih“, ko so vendar vsi pravcati špispurgarski konservativci, katerim je le staro in najstarejše dobro! Kaj naj pričakujemo o razvoju svoje literature, če se zatira uže vsak „sramožljiv poskus“ z rejalizmom; — če nazivlja naš „liberalni“ (!) dnevnik svetovno slavne, moderne francoske pisatelje „pornografe“; če piše „radikalec“, da, kdor ima razum „za lepoto in blagost, ne more biti trivijalen (sic!) in — brezbožen!“ Goethe, Dostojevskij, Tolstoj, Maupassant, Zola, Ibsen, Heyse, Rosegger, Machar i. dr. niso torej še spisali ničesar „lepega“? Gotovo ne. Saj ko bi bili oni Slovenci, napadali in uničevali bi jih ne-le „Slovenec“ in „Rim. Kat.“, ampak morda prvi celo „liberalci“ in „radikalci“! Pri takih nazorih (oziroma brezrazumnosti) izvestno slovenski pisatelji torej, le zum „Rückzug blasen“; Vašega rejalizma nočemo, ker je „blaten“ in „nelep“, — pišite solzno, „jasno — idejalno“, romantično, jokavo, svetoboljsko, hvalisajoče, otroško, saj nam, zdravo čutečim ljudem ni treba ni „veristov“, ni „naturalistov“, ni „dekadentov“, ni „simbolistov“: ti vsi so ali „pornografi“ ali pa — blazniki! — Taka je in taka ostane, dokler ne dobimo moža, ki nam ustanovi nezavisno revijo, v kateri se bo spoštovalo svobodno izražanje idej, kjer bo možno razvijanje pisateljskih individualnostij, kjer se ne bodo stavljali pisateljem na grlo noži „moralnih“ paragrafov, vzeti iz tercijske „mravnosti“ in estetike malomeščanov, ampak iz filozofičnih, za človeštvo vseh ver in vseh narodnostij veljavnih del. Le tedaj bi se mogli razvijati resnični talenti, tedaj bi mogla cvetsti in zoreti in naša literatura... V sedanjih razmerah pa more le vegetovati — liki bujni hortenziji pod povezenim loncem.

Uredniki slovenskih leposlovno-znanstvenih in političnih listov so največji mučeniki na svetu. Na kaj naj se vse ozirajo, kako natanko naj proučavajo vsak spisek in dopisek, nima li v sebi žaljive besedice za tega ali onega! Resnice ne mara pač nihče slišati, ali pa mora biti tako nališpana, da uže ni spoznati njene prave podobe. Zato

gorjé uredniku, ki se predrzne povedati komu resnico v obraz, ki ne trobi v rog večine — butcev, — njegov list je propal. Res mu ne preostaje drugega, kakor ubogati „Pisarja“ — Preširna, ter svetovati svojim sotrudnikom:

„Poj rajši to, kar treba je pri hiši,
Za hleve treba, treba je na polji,
Poj to, kar kmet in méščan s pridom slíši!“

Ivanka S—k.

Narodno koledovanje.

Iz Ljubljane, 15. jan.

To vam je bilo tekanja in nabiranja za novoletne korone! Vodstvo „dr. sv. Cirila in Metoda“ pozvalo je vse tri ženske podružnice, naj prevzamejo nabiranje novoletnih daril. Kakor marljive čebelice so nanosile dokaj daril in s tem pripomogle družbi do lepega dohodka. Naj pa povem, kako se nam je godilo pri tem koledovanju.

Z nadejo do dobre sreče potrkavi s tovarišico na prve duri imenitnega cerkvenega dostojanstvenika; ta nama gotovo ne odreče, s prvim darom položi temelj bodočim darovom. Tako sve mislili. Ali kako sve se varali! Mračni obraz je pričal, da nisve dobro došli. In res, pokazal nama je duri ter vskliknil: „Za to družbo ne krajcarja!“ S težkim srcem odkorakavi po stopnjicah. Strah, da bo najin trud zaman, pretresal mi je dušo. Ako odrekajo darove maziljenci takó potrebni, strogo na verski podstavi zasnovani družbi, kaj moremo pričakovati drugod! No pogum velja! Hiteli sve proč. Srečavi pa starčeka, moža s skromnimi dohodki, a tem večim in blažim oduševljenjem za svoj zatirani in šibki narod. „Kam hititi?“ naju vpraša. „Nabiravi darov za „družbo sv. Cirila in Metoda“, sve mu dovolj ter potožili, kako slabo sve naleteli prvi pot. „Ne obnpati!“ nama pravi, „ter sprejmiti moj mali dar“, — in s tresočo roko pomoli nama prve korone. Pristavil je še mnogo lepih naukov in naju spodbujal k neustrašenemu delu. Premišljúje med potjo razliko, spomnila sam se nakrát svetopisemskega bogatina in uboгеga Lazarja. Mnogo hiš sve obhodili, prijazno so naju sregli in lepo obdarjali radodarni rodoljubi. Vsa čast in slava jim! Posebno naše žensstvo ni bilo tesnosrčno, temveč je rado polagalo svoj dar na oltar domovinski. Vršili so se pri tem prizori, kateri mi ostanejo nepozabni. S sveto jezo pa naju je ošteval neki gospod ter dejal, da ne dá radi tega nič, ker noče, da bi se tiskalo njegovo ime v dnevniku „Slov. Narod“, ki baje vedno „psuje duhovščino“. Na moje vprašanje pa: ali je katoliški „Slovenec“ kaj „boljši“? ali ne grdi isti dan za dnevom „neverskih liberalcev“ in ne najde nikdar dovolj psokv za naše razumnístvo? Ali ni dolžnost vsakega Slovenca, podpirati družbo, katera je za naš obstanek najnujnejše potrebna braniteljica naše narodnosti in, recimo, tudi vere? Med tem je odprl možnjček in naju obdaril. Priletna gospa naju je izpraševala o družbinem napredku v prošlem letu. Razložili sve jej, kako lepo napreduje naša šolska družba, kako brani v svojih šolah nežno dečo pred ponemčevanjem ter skrbi, da ostanejo slovenski otroci zvesti svojemu domu in veri. Posebno letos potrebuje družba finančne podpore, ko si gradi svoj dom v Velikoven in si je priskrbelo šolo tudi v Trstu. „Z veseljem pripomorem po svoje do boljše in srečnejše bodočnosti svojemu narodu, katere jaz seveda ne doživim,“ je dejala, in solze v očeh so pričale o nje blagem, za vse dobro vnetem srcu. In izročila je bogat dar. Zopet drug gospod karal naju je radi naše ženske opozicije pri zadnjem občnem zboru in svetoval, naj bomo „mirne, krotke ovčice“. Zopet sve izgubljali mnogo besed, dokazujé, da z delom prevzemamo tudi odgovornost ter da smemo in moramo tudi ženske braniti našo družbo, da se smemo i me potezati za narodove pravice ter v svojem krogu vzbuhati in priganjati k delu zaspance. Zatem je prišla nama nasproti prijazna gospica in nama tako rekoč naprej ponudila svoj darek, in to nama je bilo zadoščenje, tolažba za vse trpke besede. Na to sve stopili v hišo moža, ki se je včasih štel k narodnjakom in je često povdarjal svoje narodnjaštvo. Poraz pri volitvah pa je pre naredil moža, tako, da je pozabil dneve mladostnih dnij, ko je v družbi svojim prijateljem, vrlim rodoljubom prisegal večno zvestobo svoji domovini. Ta človek torej je zakričal nad nama tako, da naju je skoro prestrašil: „Ne dam nič!“ — Zopet drug bogat, imeniten gospod je odrinil jedno samo korono, menda le iz nadležnosti, dasi pri drugih nenarodnih prilikah spilje tisočake v — zrak i. t. d.

Ko sve izvršili svojo nalogo, vzkliknila sem: „Hvala Bogu, da je završeno!“ Pozabila sem vse britke besede, saj tolažba mi je možnjček, polen koronic, katere je dobila družba kot novoletni dar. Tako je bilo najino koledovanje. Darovalcem povrni Bog stotero; onim tvrdovratnežem pa resno želim, da se spreobrnejo v svojo in narodno čast.

Cirila.

Ženska moč.

Našemu možkemu svetu se je izpremenilo v meso in kri to, da pri vsakej, količak ugodni ali neugodnej priliki nazivlje žensko slabi spol.

Ako izvajamo pojem moči in slabosti od telesne vnanjosti, močne okostnice, vnanje robatosti, potem moremo opozoriti močnejšega možkega, da so samci v živalstvu marsikaterih plemen tudi močnejši, nego samice. Menim, da je treba malo pomisliti, da je pojem moči in slabosti treba drugače tolmačiti. Ako iščemo moč v duhu, značaja posamičnika, uverimo se, da je ženska mnogo močnejša stvar, nego je zapisana pred možkim obličjem in vestjo!

Predočimo si v duhu možke junake, bodisi na bojnem ali političnem polju ter potem še nežne, božje stvarice — ženske junakinje. Priznajamo, da jih je iz med naših vrst mnogo manj, nego iz možkih. Vendar naj zabeležim palmirsko kraljico Zenobijo, devico Orleansko, Elizabeto, kraljico angleško, Elizabeto, vladarico rusko, Marijo Terezijo, Lujizo, kraljico prusko, o kateri je dejal Napoleon, da se ni ustrašila dveh sto francoskih topov. Katarina, carica ruska, je rešila l. 1711. vso rusko vojsko, da je niso vjeli Turki. Pravljica nam je ohranila junakinjo Semiramido, kraljico asirsko, Kloeiljo iz mlade rimske ljudovlade okolo l. 500 pr. Kr. i. t. d. Rad priznava slabi spol močnemu to, da ima junaško srce, krvav meč v vojni. Naj si le črni svoje itak močne ude s smodnikovim dimom ter ponosen bodi na svojo močno pest. A naj mi sledi možni mož v kraje, kjer je posebno izdatna smrtna žetev — na bojno polje, v šotore ranjencev, v bolnice in biralnice. Kdo deli največ pomoči bolnikom, ranjencem in umirajočim? Kdo vzgaja in krepi moža v prvih letih, ko je še onemogel deček? Ali ne naš slabi spol? Tod dokazuje žensstvo svojo moč, svoje junaštvo. Takošno delovanje otemnjuje slavo moštva, ki jo dobiva v krvavem boju.

Uverjena sem popolnoma, da tedaj, ko dospemo tako daleč, da se pokaže ženska moč takosna, kakoršna bi bila lahko, ko bi bila ženska svobodna, kakor je možki, ne bode na svetu toliko divjega med raznimi narodi. Dajte, da bomo napredovale na duševnem polju, in videli boste, da je izrek največjega dramatika: „Slabost, tvoje ime je ženska“, prejednostanski ter za bodoče dobe celó neosnovan.

Tugomira.

DOPISI.

Iz Gradca. (Plesni venček in izlet slov. akad. teh. društva „Triglav“ v Gradcu.) Dne 22. jan. t. l. priredilo je akad. društvo „Triglav“ svoj običajni plesni venček. Plesišče bile so, kot navadno, Anske dvorane, katere so bile vabljenega občinstva in prirejevalcev samih takó polne, da bi skoro nedostajalo prostora. Med posetniki zapazili smo namestniškega svetnika, grofa Chorinskega, FML. pl. Tomišića, gg. sodnijskega velikega svetnika Hrena, finančnega svetnika, velikošolskega profesorja Ljubeca, sodnika Hraševca, prvomestnika izvanakadamični podružnici naše š. družbe dr. Žižka, veleposestnika Gregoriča, in še obilo drugih dostojanstvenikov in odličnih gostov. Žalibog, bilo je letos kaj malo udeležencev iz domovine. Komur pa veljaj očitna graja, to so tukaj živeči Srbi in Hrvati, kateri so se prijateljskemu vabilu odzvali v takó pičlem številu, da se je nam videlo, kakor nazirna brezbriznost nam nasproti, kar nas je gotovo užalilo močno, vzlasti ako pomislimo na sicer uprav bratske odnošaje, v katerih živimo.

Pohvalno pa se moramo izraziti o Ljubenskem češkem akad. spolku „Prokopu“, kateri se ni ustrašil nadležne voznje, ampak se je plesa udeležil z lepim številom svojih članov. Odbor ad hoc dal si je mnogo truda, da priredi zabavo vredno akad. krogov. Dekoracije bile so lepe, in cvetlice krasile so kaj ugodno dvorano. Poskrbelo se je tudi za dobro vojaško godbo, katero je polnoštevilno vodil spreten njen vodja g. kapelnik Friedrich. Da pa ne uživa plesni odbor neskaljeno svoje slave, oméniti moramo, naj pazi ob drugih prilikah na to, da nekateri gospodje ne dojdejo v toaletah, ki niso takim večerom primerne, ampak naj dotičnike naravnost pri vходу zavrne in jim zabrani vstop.

Pameten človek ne, da bi se oklepal etikete; a to tudi ne velja, da par gospodov prezira vsak običaj in red in se priklati poulično v dvorano.

Plesni red pričel se je z obligatnim nemškim valčekom. Drugače pa je godba svirala pri vseh 4 četvorkah same slovanske komade. 1. Kadrilja bila je „Triglavu“ posvečena kompozicija kapelnika p. Friedricha, uglasbena po motivih slovanskih narodnih pesnij.

Med lepim številom uprav neutrudnih plesalcev uzirali smo kakor kito cvetice lične obraze gospic in gospej. Med svilo in atlantom, lesketal se je bliščeč nakit in dehteče cvetje. Tu vesel razgovor, tankaj zvonek glas, ondaj zopet prijazen usmeh; in užaré se obrazi, vzblesné oči in v šumečih akordih godal zavrté se veseli pari po širni dvorani v ples. Zora polukala je skozi okna, ko se je stoprv pričela razgubljati plesa željna družba. Še zadnjo kadriljo plesalo je 64 parov.

Takó je minola ta lepa noč, in sivo jutro položilo je stoprv trudne plesalce na postelje. A ne dolgo. Ob 1 uri popoldne videli smo zopet večernih udeležencev na Graškem kolodvoru: gospej, gospic in gospodov. Lepo število jih je bilo, ne dosti manj nego sto. Zavriskal je hlapec in odvel nas v Judendorf, drugo postajo proti Dunaju. To nam je bilo zopet zabave v lepó okičenem salonu, kjer se je zbrala cela družčina! Plesalo se je, pilo in pelo. Res ne vemo, ali je bil prvi dan lepši, ali drugi. „Triglavo“ delavni prvomestnik g. cand. iuris. Tekavčič nazdravil je med burnimi slava-klici akad. društvu Prokopu; na tej napitnici zahvalil se je kratko, a jedrnató Čeh g. dr. Fischer. Za njim omenimo med raznimi govori še nazdravico Hrvatov dr. med. Forenbacherja „Triglavu“, kateri je, kot navadno, lepó in spretno govoril, povdarjaje slogó in jedinstvo med Hrvati in Slovenci.

Takó je prehitro došel čas odhodu. Dovala nas je pot zopet na kolodvor, kjer smo se poslovili od severnih bratov Čehov, katerim menda, kakor nam, ostanejo ti trenotki vedno v lepem spominu.

A—r.

RAZGLLED PO SLOVANSKEM SVETU.

a) slovenske dežele.

Kranjsko. Muzejsko društvo v Ljubljani ima 254 članov; dohodkov in troškov bilo je v prošlem letu po 1765 gld.

„Slov. planinskemu društvu“ napovedala je sekcija „Krain“ „D. u. Oe. Alpenverein“-a boj. Žalostno, da se niti v turistiških stvareh ne morejo vzdržati politične nestrpnosti, h kateri so tem manj opravičeni, ko so le tujci na slovanskih tleh.

Za državnozbornsko volitev namesto posl. A. pl. Globočnika, katera bode najbrž koncem feb., oglasil je svojo kandidaturo izvrševalnemu odboru narodne stranke g. kurat Anton Koblar. Zanimivo bode, ako pojde klerikalna stranka v boj proti duhovniku.

Tržaško. Delalsko podporno društvo je največe slovansko društvo v Trstu. Kakor vsako leto, priredilo je tudi letos za Pust svoj veliki ples, ki je imel tudi slovanske točke. Udeležilo se ga je kakih 2000 ljudi, in so ostali društvu tudi lepi dohodki (kakih 1000 gld.).

V Tržaškem mestnem sovetu je bil 28. jan. razgovor o jednorazrednici, katero mora osnovati mestna občina vsled namestniškega ukaza za vasi Gropada in Padrič. Poročilo šolskega odseka nasvetuje utok na naučno ministerstvo. Nabergoj protivil se je temu vsled zakonitih

določeb, človekoljubja in potrebe. Ne le v tržaški okolici nimajo vsi k šolskemu obiskovanju dolžni otroci pouka, tudi v mestu samem ima redni pouk le 58% otrok, ki so po zakonu dolžni obiskovati šole. Seveda je obveljal odsekov predlog.

Vsled odstopa škofa dr. Glavine imenoval je Tržaški stolici kapitul stolnega prošta dra. Šusta kapitularnim vikarjem.

Koroško. 17. jan. praznoval je deželni namestnik Schmidt-Zabiérow svoj 70. rojstni dan. Priredile so se mu razne proslave, tudi od strani Slovencev, katerim je bil vedno nenaklonjen in nasproten. Povsem slovanska občina na Jezeru (Seebach), kateri načeluje in županuje slovanski deželni poslanec F. Muri, izvolila je — na radost našim narodnim sovražnikom — deželnega predsednika častnim članom! — Deželni poslanci podali so dež. predsedniku adresu, katero so podpisali vsi — tudi g. Einspieler. Stvar se pač ne bo tolmačila za samo formalno čestitko, in torej so slovanski podpisi pač vsaj neprimerni.

Štajersko. Predsednikom višega dež. sodišča v Gradcu imenovan je dvorni svetnik pri najvišem sodišču na Dunaju Fr. Schmidt.

Štajerski deželni odbor je sklenil, da Graški viši gimnaziji dovoljeni znesek 480 gl. za pouk v slovenščini, ker je v to premalo dijakov, uporabi v posebni, vsem pristopni kurz za slovenščino. Ta vsota dovolila se je svoječasno, da se dá prilika Nemcem, priučiti se slov. jeziku ter izpodrinuti Slovence tudi na onih mestih, kjer je znanje slov. neizogibno potrebno.

Bravo, „Domovina!“ Celjska „Domovina“ od 31. jan. t. l. ima naslednjo novico: („Važno za posojilnice in druge zadrage). Državni zbor je 21. dec. sprejel postavo o nadzorovanji teh zadrug. O svojem času, ko je bila vlada načrt tega zakona zboru predložila, poročali smo že o njej. Vsebinski, ki se je zdaj po zbornici poslancev skoro nespremenjeno odobrila. Ko se zopet snide državni zbor, odobrila ga bode še gosposka zbornica. In tako se utegne zgoditi, da dobé posojilnice za velikonočno pisanko novo postavo, katera bode le pospeševala njihov zdrav razvitek“.

Ne vemo, s kolikim razumom je uredništvo „Domovine“ priobčilo tu navedeno notico; če je prepričano o tem, kar je tiskalo, pomilujemo je, a zaradi stvari pomilujemo še bolj čitatelje „Domovine“. Mi smo o tu mišljenem zakonu v 2. letošnji številki podali tekst njegov, v 3. številki pa priobčili nekoliko komentara. Naši čitatelji, ako se vjemajo z našimi razlogi, bodo strmeli, da „Dom.“ kaže na „velikonočno pisanko“, ki jo utegnejo s tem zakonom dobiti slovanske posojilnice.

„Dom.“ trdi, da je uže poročala o vsebini vladnega načrta, katera vsebina se je v zbornici poslancev „skoro nespremenjeno odobrila“. Ne vé pa, kakó je nastal vladin načrt; to pa je jako zanimivo. Nemškoliberalni drž. poslanec Wrabec, izvoljen od nemških in židovskih liberalcev IX. okraja Dunajskega, se je potegoval za obligatorno revizijo zadrug in je sam v tem smislu izdelal načrt ter ga predložil vladi. Bivši miniser pl. Plener je načrt sprejel, a vlada mu je pritaknila mnogo drugih določeb. Vladni načrt je pretresal gospodarski odsek zbornice poslancev, a se je neugodno izrekel o vladnih pritisklinah, med drugim tudi o določbi, da je treba za zvezo 50 zadrug. V zadnji seji, 21. dec., ko se je razpravljalo pred jako prazno zbornico, sprejeli so nagloma v našem listu priobčeni tekst; glasovali so zanj nemški liberalci in Poljaki.

No, kakó si misli „Dom.“, da ta „postava bode le pospeševala njihov (posojilnic) zdrav razvitek?“ Ali jej ugaja, da bode polit. gospodarka, da bode policija vtikala se v notranje stvari zadrug in društev? Morda bi jej bilo prijetno, ko bi vsak moment v njeno uredništvo zahajala policija ter jej reševala med raznimi papirji? Kedaj je gospodarka obvarovala kako denarno društvo od poloma? Ali je mogla zabraniti polom društva „Austria“, katero je izgubilo okolo milijon? Izgubili so pri tem nižji uradniki itd., a kdo je tem povrnil izgubo? Tudi novi zakon hoče i nadalje puščati odgovornost zadrugam, v tem ko nadzorstvo ne bode v njih oblasti. — Ali bode prijetno poročati o izstopu in pristopu vsake zadruge na gospodsko? Kaj bode z zvezo, ako po odstopu kake zadruge ne bo štel več 50, temveč n. pr. le 49 zadrug? Ali bode prijetno, da bode pregledoval tujec naše zadruge? Ali je vselej nepristranost pri takih revizorjih? Kaj pa s stroški? K dosedanjam stroškom pridejo še novi, in za vsako zadrugeto narastejo vsaj vsako drugo leto na 50 gld., kakor smo mi izračunili samo približno, in v 10 letih naraste zadrugam v skupnosti gotovo jeden milijon več stroškov, v tem ko bi pri dosedanji avtonomiji z domačimi pregledniki izhajali z manjšimi razhodi. In kaka korist bode od vsega tega? Revizorji bodo naznanjali le storjene napake, ne bodo pa svetovali, kakó naj bi se ne delale razne napake. No, ali niso domači revizorji dobri dovolj? Ali nimamo n. pr. tudi Slovenci sposobnih mož zato?

Tudi mi smo za revizijo, a ta naj bode pri dosedanji zadrugi svobodi; naj jo izvršujejo domači rodoljubi, ki blagohotno popravljajo to, kar je krivega. Koliko zadrug se je vsled blagohotnosti uže rešilo propada! Po tem zakonu pa se bodo nosile napake na veliki zvon, in kaj bode potem? Zveze se bodo rušile, ker se dosedanja svoboda uniči do cela.

Ali je morda uredništvo „Dom.“ za odpravo §. 90 zadrugnega zakona, ki je ščitil doslej svobodo zadrug? Če je ono te misli, imelo je uže davno čas delati nato.

No mi se morda motimo pri sodbi in obsodbi teksta, s katerim zbornica poslancev odobruje novi zakon. Mi v tem zakonu ne vidimo pospeševanja zadrug, kakor „Dom.“, temveč zaviranje in opasnost uničevanja. „Domovina“ pa, ki trdi nasprotno, je dolžna dokazati, da se mi motimo; dokler ne stori tega, v novo priporočamo načelnikom slovenskih posojilnic, naj po svoji moči delujejo nato, da se pokopije tak zakon ter pusti zadrugam dosedanja svoboda, zagotovljena v §. 90. zadr. zak. od 1873.

b) ostali slovanski svet.

Državni zbor prične zopet svoje delovanje okolo srede tega meseca. Na vrsto pride takoj predloga volilne reforme; vlada se nadeja dobiti večino za njo; v nasprotnem slučaju bi neki razpustila drž. zbor. Škoda bi v poslednjem slučaju pač ne bila, ker gnjilav je uže prevelika v strankah zbornice poslancev. Sicer pa sedanji sistem ne zboljša položaja niti z razpuščenjem sedanjega drž. zbora; nasprotno, vlada deluje na to, da bi ta sistem podprla tako ali tako in mu vsaj podaljšala življenje. V tem smislu je obdelovala tudi — Mladočehe, ki imajo dovolj — kratkovidnih ali pa sebičnih oportunistov med seboj!

Ministerstvo za železnice. Novi organizacijski statut za državne železnice stopi na mesto statuta iz l. 1884 in prememb iz l. 1891 z dnem 1. avg. 1896 v veljavo. Vrhovno vodstvo in nadzorstvo vseh železnic v tej polovini cesarstva kakor zlasti vseh državnih železnic ter vodstvo grajenja

državnih železnic pripada novo ustanovljenemu ministerstvu železnic. — Službeni jezik uprave drž. železnic je nemški, v njem vršiti se mora zlasti vsa interna služba in vse medsebojno službeno občevarje. Vsi organi uprave drž. žel. morajo z vojaškimi in s civilnimi oblastnjami občevariti v nemškem jeziku.

O pogodbi avstro-ogerski prinaša „N. fr. Presse“ 31. jan. v gospodarskem delu razpravo, v kateri se dokazuje krivičnost sedanje uvedbe. Tudi carina razdeljevala se je v razmerju 68:6 : 31:4%. Leta 1868 bilo je prebitka na carini 12 milj., za 1896 je proračunjen čisti dohodek od carine na 49 milj. Čim večje vsote, tem večja relativna odškodba Cislitavije. Povišanja carinskih dohodkov je največ bilo doseženo s povišanjem finančne carine, torej z obremenjenjem najvažnejših potreb prebivalstva. Dasi se ne da na drobno določiti, kolik del pripada Avstriji in Ogerski, vendar je vsaj za nekatere slučaje krivica očitna. Od uvedbe duvalizma bila je uvožnina za kavo dvakrat povišana; najprvo od 16 gl. v papirju na 24 gl. v zlatu, potem na 40 gl. v zlatu, vendar se je za uvažanje po morju določila uvožnina s 37 gl. v zlatu. — 1895 dobila je vsa monarhija po morju in po kopnem 379.801 met. centov. Uvožnina (po 40 oz. 37 gl.) znaša 16.9 milj. gl., na Ogersko pride 31:4% = 5.3 milj. gl. Ogerska pa je dobila po morju in po kopnem le 74.807 met. centov, uvožnina za Ogersko znesla bi 3.3 milj. — Ogerska je na dobitku samo pri uvožnini za kavo 2 milj. gold! Naravna kvota za skupne izdaje določiti bi se morala po številu prebivalstva. V Avstriji bilo je po poslednjem štetju 23.9 milj., odgovarja 57.7%, v Ogerski 17.5 milj. odgovarja 42.3%. Povprečni dohodki zadnjih sedem let so bili:

direktni davki:	Avstrija	110.1 milj.	Ogerska	103.1 milj.
indirektni	„	295.1	„	164.0
		405.2		267.1

V odstotkih Avstrija 60.2, Ogerska 39.8. Torej tudi pri plačilu z ozirom na dohodke je Cislitavska na veliki škodi. Kdo se bo čudil, da so torej vsi deželni zbori se izrekli proti obnovitvi dosedanje pogodbe?

Razprava prvega židovskega organa v Avstriji je nekako ugodna naši polovini; najbrže hoče s tem odvrčati primerno kritiko od avstro-ogerske banke, pri kateri ima Alliance Israelite milijone dobička. Pozor torej na obe strani, na kvoto in na preustrojenje banke!

Dunaj. Ko so se novoimenovanemu železniškemu ministru vit. Guttenbergu poklonili uradniki, omenil je ta v svojem nagovoru, da radi tega, ker je cesar imenoval njega, vojaka, na to dostojanstvo, ne bo voditeljstvo le iz vojaških ozirov; da on pač ni bil imenovan, ker je vojak, temveč ker si je kot vodja železniškega urada v generalnem štabu pridobil znanja o železnicah. Pred vsem skrbeti hoče za zadovoljenje občinstva, potem za podpore trgovine in obrtnije z zdravo tarifno politiko, za povzdignjenje izvažanja in za dopolnitev železniških prog, katero zahtevajo trgovinski interesi. — Da se mora ozirati tudi na vojaške interese, razumevno je pri važnosti železnic za obrambo samo po sebi.

C. k. trgovski muzej na Dunaju je na prošnjo ravnateljstva Ljubljanskih obrtnih šol sklenil, da priredi razstavo originalnih angleških stolov v prostorih obrtne strokovne šole za obdelovanje lesa v Ljubljani.

„Neue freie Presse“ je povodom antidinastične demonstracije v tržaškem deželnem zboru pogrājala Italijane, naj ne počenajo „otročarij“ ker bi s tem le koristili Slo-

vencem in Hrvatoma, ki se izigravajo na patentovane patrijote. Poleg skrajno podlega sumničenja o našem domoljubju kaže ta izjava židovskega, menda tudi nekoliko oficijalnega lista, česa se imamo nadejati ob sedanjih razmerah.

Nadina Slavjanska, hči slavnega ruskega umetnika Slavjanskega, je s svojim vokalnim zborom dne 31. jan. priredila koncert v veliki dvorani Glasbenega društva Dunajskega. Ta pevski zbor se je pomnožil; šteje poleg odraslih možkih in dečkov tudi nekoliko pevk. Program je sestajal iz narodnih, cerkvenih in umetnih pesnij. Občinstva je bilo vse polno, in to je pomenljivo toliko bolj, ko za Slavjansko niso po listih delali nikake reklame. Petje se je pričelo s slovenskim „Naprejem“. — Izborno so se izvrševale vse točke, ugajale so posebno cerkvene in zaresne. Rokoploskanja je bilo v polni meri, in zadovoljenje obče.

Češko. Češki klub imel je 26. jan. svoj jour fixe. Sedlák razpravljal je nalogo narodne stranke ter izjavil, da oni, ki so jej izdali smrtni list, dokazali so s tem le popolno nevednost o razmerah v Češki. O politični nalogi treba je braniti programa proti centralistični vladi. Badenijeva volilna reforma je povsem nedostatna. Češkim terjatvam, n. pr. o notranjem poslovnem jeziku, noče zadočiti od strahu pred Nemci, dasi priznava opravičenost. Dr. Vaštyř omenja, da je Badeni v nekoliko razdvojlj Mladočehe in Luegerjeve pristaše v drž. zboru; a odprava izjemnega stanja in odstop Thuna sta bila potrebna v interesu vlade. Govornika ne bi privedle tako malenkostne koncesije, temveč le priznanje češkega državnega prava, da bi glasoval za pogodbo z Ogersko. Dr. Mattuš razpravlja politični položaj in zlasti obžaluje, da se Nemci niti pogovora o adresnem načrtu niso hoteli udeležiti.

Finančno ministerstvo odpustilo je 10.000 gld. loterijske takse češke razstave. — „Narodni Listy“ pozivljejo češke liste, naj o „milleniumu“ niti ne pišejo niti ne prinese slik, ker se Madjari niso odzvali češkemu povabilu na narodopisno razstavo ter so celo Slovakom zabranjevali obiskovanje.

„Městanská Beseda“ v Pragi je 2. feb. praznovala svojo 50 letnico. Dr. Rieger je govoril iz svojih spominov o nastanku „M. B.“ in o početkih kulturnega prerajanja Čehoslovanov. Pred 50 leti je bilo vse nemško; danes je češki narod prekosil nemške sodeželane. S to trditvijo je Rieger kazal na jednako vrednost obeh narodov na Češkem.

Moravsko. Poljedelska sekcija c. k. moravske kmetijske družbe sklenila je na občnem zboru nasproti predlogu posl. Skeneta resolucijo, da je za mirno in soglasno delovanje potrebna zasnova dveh povsem avtonomnih narodnih deželnih kmetijskih zadrug, ter da je to mnogo primernejše nego ustanova deželnega kulturnega sveta.

V Brnu je 1. febr. v „nemškem društvu“ govoril stari Chlumecky ter hvalil in slavil liberalce. Vlada je tej stranki istinito naklonjena in njena ohranitev jej je zelo pri srcu. Ako bi je ne bilo, morala bi vlada to stranko vstvariti! — Zadnje je morda res za to vlado potrebno, ker takih mamelukov ne bi mogla dobiti nikjer.

Galicija. V proslavo v Levov došedšima ministroma gr. Badenju in vit. Bilinskemu napravila je mestna občina 28. jan. v mestni hiši reduto, — 29. profesorji vseučilišča na čast bivšemu kolegi min. Bilinskemu proslavje, 30. deželni poslanci banket. Razun tega še več drugih slavnostij in gostij.

„Deutsches Volksblatt“ priobčuje v več štev. od 30. jan. dopis iz Levova, ki dokazuje „legalnost“ volitev. V Krakovem namreč pričela se je pravda proti 23 kmetom iz Cholerzyu-a, zaradi javnega nasilstva, puntanja i. dr.

Novi poslanec krakovskih kmetijskih občin, Fran Wojcik imel je pogum, da je razkril skandalozno početje ob zadnjih deželnozborskih volitvah, ki so snov tej pravdi.

Za 11. sept. bile so v občini Liski naznanjene volitve volilnih mož. Od jutra agitoval je žendarmski nadstražnik Machnovski za vladna kandidata, žugal kmetom, da jih bo proganjali, ako ju ne volita. Za vodjo volitev došel je okrajni komisar Dobrowolski. On dal je na volišču aretovati kmeta M. Prosko, ker je baje drugemu zašepetal ime vladi nasprotnega kandidata. Nadstražnik ga je vedel v vežo in tam bil v obraz. Po volitvah, propadu vladnih kandidatov, pričel je kmete pretepati, dokler mu navzoči niso odvzeli orožja. Aretovani kmet nesel mu je to k okrajnemu glavarstvu, kjer so ga takoj priprli. Žendarm pa je še v Krakov, vrnil se s komisarjem in tremi žendarmi ter aretoval vsakega, ki mu je prišel na pot. Kmete odvedli so v verigah v mesto. Ko je kmet Kruk zatrlj svojo nedolžnost, izbil mu je drug žendarm klobuk z glave. Volilnega moža J. Lipiarza zasramovali so in suvali s puškami. Machnovski kričal je vjetnikom: Za to volitev bodo sedeli v ječi, žene in otroci pa doma poginejo. — In ti kmetje obdolženi so puntanja in nasilstva!

Stanislavovski ordinarijat (unijatski) prepoveduje vernikom kupovati križe triramene, in ko bi kmet kupil križ, naj ga pa svečenik ne blagoslovi! To se pravi, trirameni križi naj se kar uničujejo. Takó daleč ni šel niti sedanji kardinal Ledochovski, ki je l. 1887 dovolil vsaj to, da ostanejo trirameni križi, dokler jih ne uniči „zob časa“. Take višje pastirje imajo sedaj Malorusi, da so v cerkveni politiki bolj poljski, nego Poljaki sami. A vprašanje je: kako služijo taki hierarhi nameram Leona XIII, ki zagotavlja, da hoče ščititi pravoslavnim kirilometodijski obred? Ali bodo pravoslavni verovali v to, ko se unijatoma uničuje isti obred?

Dalmacija. Na mesto umrlega dr. Klaiča je saborski klub hrvatske narodne stranke v Zadru izbral jednoglasno svojim predsednikom vit. Vrankovića.

Ogersko. Kako se na Madjarskem gradé železnice, kaže ta dva notarijalna spisa, objavljena v opozicijskih listih. Odnášata se k velikemu županu borsodske županije Jul. Mikloša. Prvi je pogodba med Miklošem in miskovskim odvetnikom Jos. Szabom, glede financovanja in zidanja vicinalne železnice v dolini Boldve. Mikloš, ki je dobil koncesijo za gradnjo, oddal jo je Szabu, zavezuje se, izposlovati pri trgovskem ministru, da se sprejme prenos koncesije na znanje, za jedno prenaša na Szabo vse ugodnosti in doneske od vlade, municipija, mest, društev in posamičnikov, in jamči, da bodo ti znašali 609.000 gld. Kot honorar za vse to plača Szabo Miklošu 80.000 gld. — Drugi je list, v katerem obeta Mikloš Szabu, da ves svoj vpliv zastavi v dosegu teh ugodnostij: povišanje gradbene glavnice od 1.741.000 gld. na 1.900.000 gld., povišanje državnega doneska, ki ga je minister določil na 278.000 gld. s subskripcijo zakladnih delnic, tako da bo ves donesek znašal 35% gradbenega kapitala. Od vsote, v kolikor je večja od zajamčenih 609.000 gld., dobi Mikloš 50%, izplačanih 30 dnij po otvoritvi železnice. Dalje da se zniža donesek 190.000 gld., ki bi se imel plačati ogerskim državnim železnicam, od prihranjenja dobi zopet veliki župan 50%. Naposled

obeta, da izposluje, da se sme most črez Šajavo zidati namesto iz železa, iz lesa, brez znižanja gradbene glavnice. — V Peštanskem saboru ožigosal je posl. Ugron ne le Mikloša, temveč vse javno življenje v Ogerski, kjer vlada neverojetna korupcija. Razpravljalo se je mnogo, kako bi se dale preprečiti in onemogočiti jednake prevare.

Madjarski list priporoča, naj se povsod, tudi iz cerkev, odpravi dvojni orel, ki je grb skupne monarhije. To da je potrebno v pogledu na pravo praznovanje domišljane madjarske tisočletnice. Hej, to so stebri monarhije!

Pastirski listi biskupov ogerskih vabijo svoje vernike k proslavi madjarske tisočnice, dasi je uprav vlani utrpele cerkev na Ogorskem velik poraz. A da vabijo v to tudi nemadjarske narode, je pač predrzno. Oni naj pomagajo proslavljati rod, ki jim dela nasilstvo in krivico, rod, ki jim ne pripoznava in ne privošči pravic. In cerkev naj bi bila vendar zavetnica zatirancem, ne pa, da jih nagovarja na to proslavje. „Slovaški rod žaluje po pravici, ker je zapuščen celo od svojega svečeništva“, pravijo „Nar. Nov.“ — „Ko smo slavili tisočnico pokristjanjenja naših prednikov, so naši škofje, izvzemši slavnega Stefana Moyseša, molčali, Metodijevo mesto je spalo! A prihod naših deželanov Madjarov proslavlja hierarhija! Kako čast, kako pokorščino naj izkazuje takemu duhovstvu ubogi zatirani Slovak?“ Tako piše katol. duhovnik rodoljub.

Madjari našli so nove brate! Pravoslavni duhovnik Akysi Neviczky Konstantin, pozivlje Ruse, da bi šli k milenijski razstavi ter donesli seboj velik venec karpatskih rož in drevesnih vejic, ovit z „narodnimi barvami“ (katerimi?) in z madjarskim in ruskim napisom „Ruski narod v znamenje večne ljubezni in vernosti bratskemu narodu madjarskemu“. „Nar. Nov.“

Ministri Badeni, Bilinski in Glanz so te dni v Budapešti, kjer se z madjarsko vlado razgovarjajo o obnovljenju pogodbe in privilegija avstro-ogerske banke. Kar se dostaja poslednje, je imela 3. febr. občni zbor, na katerem je rekel jeden delničar, da zasluži bolj ime ogerske, nego pa avstro-ogerske banke, ker je izdala n. pr. eskontovane menjice pri nas 144, na Ogorskem pa 200 milijonov. Naša vlada zahteva pariteto v organizaciji te banke, a videlo se bode, kakó bo poročala v drž. zboru o svojih vseh.

Bosna. V Serajevem bodo zidali novo poslopje za učiteljske in poleg njega stanovanje za dijake. Stroški proračunjeni so na 290.000 gld.

Srbija. General Pavlović sprejet je bil v Črni Gori z vso častjo in proslavo. 26. jan. bila je njemu na čast pri knezu velika gostija, katere se je udeležil tudi ruski poslanik. Knez podaril mu je veliki kordon Danilovega redes.

Srbski škof, Dionizij, imenovan je metropolitom v Prizrenu v Stari Srbiji.

Črna Gora. Meseca junija odkrijejo na vrhu Lovčena spomenik prvega posvetnega kneza črnogorskega. Danila I., ki ga je izdelal francozki kipar. Belgrajskemu dvoru, nekaterim ruskim velikim knezom, prijateljem kneza Nikole, kakor tudi mnogim srbskim učenjakom in književnikom razpošljejo kmalu vabila k slavnosti. Ob tej priliki pomilosti knez v tujini prebivajoče črnogorske ubežnike. — Črnagora slavila bode letos dvestoletnico dinastije Petrović-Njegoš. Knez Danilo prevzel je 1696 kot cerkveni in svetni knez vlado. Znano je, da knez Nikolaj je razpisal nagrado 2500 gld. za zgodovino Črne Gore pod vlado te dinastije.

Rusija in Črnagora. „Glas Črnagora“ piše v pregledu prošlega leta, da je dar carja Nikolaja, ki je poslal novega orožja za preosnovo črnogorske vojske, popolnoma opravičila besede kneza Nikole, ki je tolažil povodom smrti carja Aleksandra svoj narod s tem, da, ako on izgubi svojega zvestega prijatelja, dobi v njegovem nasledniku novega zaščitnika. Vojaška preosnova vzbudila je veliko oduševljenost in rodila nadejo lepše bodočnosti naroda. Prvo leto vladarstva carja Nikolaja II dokazalo je, da je Rusija v njem dobila vernega izvrševalca slovanske politike in umnega vladarja.

O misiji generala Pavloviča pozdravlja „Gl. Č.“ radostno, da v trenutju, ko preté bodočnosti srbski nove nevarnosti, so Srbi in Črnogorci drug poleg drugega v slogi pod zaščito mogočne Rusije.

Bolgarija. „Novoe Vremje“ sporoča iz Sofije, da je Stojlov še pred otvoritvijo narodnega sobranja razložil knezu, da je prestop Borisa „conditio sine qua non“, ako hoče ostati on še nadalje na bolgarskem prestolu. Princ izprosil si je tromesečni obrok in v sobranju slovesno obečal prekrstitev. Analogno je v Romuniji prestolonaslednik prejel pravoslavje, oče pa ni izpremenil svoje vere. Ako bi princ Ferdinand ne mogel izpolniti obljube, tedaj mora odstopiti sedanja vlada, ki je prevzela jamstvo za to.

Koburžan je bil odpotoval v Rim zastran sina Borisa, ki naj bi prestopil v pravoslavje. Papež mu je menda neugodno odgovoril. Vrnil se je Koburžan preko Dunaja v Sredec; na Dunaju so mu dali potrebne sovete. Trdijo pa, da se je odločil, da izroči sina v pravoslavje, ker vidi, da to zahteva ves bolgarski narod, in bi drugače nastala opasna kriza zanj in za Bolgarsko. — Tudi ob sedanjem romanju Ferdinanda se je videlo, kake prijatelje imajo Bolgari v Evropi. „N. fr. P.“, poprejšnja zagovornica Štambulova je te dni priobčila 4 uvodne članke o Koburžanu; naposled odobruje korak Koburžanov, s katerim hoče pomiriti Bolgare. Mnogo so govorili o težki vesti tega princa, a nihče mu ni svetoval, da naj odstopi. Zakaj? Zato, ker zapadniki želé, da bi tudi Bolgari imeli tujo dinastijo, ki bi ostala zapadu prijazna, naj bodo njeni člani pravoslavni, protestantski ali katoliški.

Ferdinand je proglasil manifest, v katerem izjavlja, da 2. (14.) izvrši se prestop Borisa v pravoslavje. To da je sklenil sam po osebno premaganih zaprekah.

„Centralna posojilnica slovenska“ v Krškem razpošilja svoje „I. izvestje“, katero kaže denarnega prometa skupej: dohodkov 3653 gld. 37 kr., izdatkov isto toliko pri preostanku gotovine 874 gld. 77 kr. Bilanca kaže imetja 1982 gld. 58 kr., dolgov (doleži, hranilne vloge in kapitalizovanje, rezervni fond) isto toliko s čistim dobičkom 1 gld. 40 kr. „Centralna posojilnica slovenska“ ima namen, pospeševati denarni promet med slov. posojilnicami. Začela je poslovati s septembrom 1895. Ona sprejema in pošilja denar jedino po potu c. k. poštne hranilnice. Določila je za sedaj $4\frac{1}{4}\%$ za hranilne vloge, $4\frac{1}{2}\%$ za posojila. V četrtek 5. marca ob 3 pop. bo v Krškem občni zbor. Vsaka zadružnica (zadružnik) ima pravo glasovanja, in sicer po jeden glas od vsakih 100 gld., a ne več v vsem nego 10.

Ženstvo. „Allg. öst. Frauenverein“ sklenil je, odposlati peticijo na državni zbor v zadevi pripuščanja žensk k medicinski praksi. V njej povdarja se, da ženska nprav ničesar ne utrpí pri tem, ker je prirojena, a ne vzgojena ali priučena. Dostikrat pa trpi ženska sramožljivost pri lečenju s strani možkega zdravnika; dostikrat sramujejo se ženske iskati pomoči pri možkih. Tudi vlada nastanila je v vzgojevališču za častniške hčere na Dunaju ter v Bosni in Hercegovini zdravnice. Ker je svoboda pouka, ne sme se ta studij ženskam zabranjevati. Zato prosijo: 1. da se dovoli zdravnicam, ki so v tujini dosegle doktorat medicine, praksa v njih avstrijski domovini; 2. da se dovoli redno slušateljstvo medicine onim ženskam, ki so sposobljene za to dokazale s privatnim ukom in maturitetnim spričevalom,

na domačih vseučiliščih, da se tako ne silijo, pridobivati si znanja v tujini; 3. da se pripusti ženska mladina k javnim srednjim šolam kot pripravnicam za vseučilišče.

Madžari hvalijo Ruse. V ogerski prestolnici je otvorjena zimska izložba slik. Madj. učenjak prof. vseučilišča Aleksandar, pravi: Najimpozantnejše in najoriginalnejše umetniško proizvedenje te razstave je slika ruskega umetnika Repića. Predmet jej je: „Ruski kazaki odgovarjajo na sultanov ultimatum“. Vselej, ko imamo priliko, videti kako rusko umetniško delo ali čitati kak znatnejši ruski pesniški proizvod, pride nam na misel: Kdaj se mi Madžari otresemo svoje velike zmote, da je ruski duh nerazvit, začetniški podrejen? Sodeči po ruski umetnosti in slovstvu, vidimo, da je ruski duh tako silen, tako popolen, da bez dvoma porodi on 20. stoletje, v tem ko se Evropa stara in preživlja.

Ob koronanju ruskega carja 24. maja v Moskvi, od vladarjev, ozir. njih namestnikov, udeležijo se slavnostij danski kralj in kraljica, Waleski princ in princeza, knez in kneginja Koburška, veliki knez in kneginja Hesenska, princ Albert pruski s soprogo, princ Sachsen Weimarski, prestolonaslednik romunski s soprogo in princ in princesa Battenberg. Papeža Leona XIII. zastopal bude Dunajski nuncij Agliardi, našega cesarja nadvojvoda Karol Ljudevit, nemškega cesarja brat princ Henrik pruski, italijanskega kralja princ od Aoste. Francoska republika pošlje dva visoka vojaška dostojanstvenika, šefa generalnega štaba gen. Boidesfrea in generala vojvodo Davoust d'Auerštada z velikim vojniškim poslanstvom. Sultan pošlje veliko vojaško odposlanstvo. Doyen diplomacije bude francoski poslanik grof Montebello. Pri slavnosti venčanja postavi se na slavnostnem prostoru carski paviljon v zlogu 15. veka; zgradi se 41 karuseljev in 40 godbenih odrov, nastavi se 100 bufetov in 22 šotorov, v katerih se bo točilo pivo in medica. Pogoščevanje naroda bude brezplačno. — Staroslavni Moskovski Kreml razsvetljen bo na večer s 500.000 plamenov v raznih barvah, zvonik Ivana Velikega pa s 14.000.

Umetniške vesti. V Nemčiji še vedno na novo na raznih operah vprižarjajo Sinetanova dela z najboljšim vspehom, samo na Dunaju branijo se slovanskega skladatelja, kjer rajši poskušajo z vsakim drugim. — vendar pa propadajo novosti jedna za drugo. — V Moskvi pela se bo nova opera „Dubrovski“ od Napravnika v vsakem oziru s sijajnim vspehom. Da bi zahtevali slišati kak ruski umotvor tudi pri nas, zagrešili bi se takoj s panslavizmom.

Avstro-ogerske železnice imele so koncem leta 1895. daljino 30.146 km. in sicer avstrijske 16.476, ogerske 13.670 km. Prevozilo se je na vseh železnicah 145. milj. oseb in 104 milj. ton. blaga. — Dohodki znašali so skupno 320.000.000 gld., od teh pripada na Avstrijo 222½ milj. gld., na Ogersko 97½ milj. gld.

Židov bilo je na Dunaju 1. 1890. med 313.873 prebivalci 5.844, — leta 1890. pa med 1.314.897 preb. 118.495!

KNJIŽEVNOST.

„Matica hrvatska“ pričela je razpošiljati svoje knjige. — Za leto 1895 in 1896 sprejemajo se še člani, dokler to pripušča število knjig dotičnih let. Noben slovenski razumnik naj ne opusti prilike, ako še ni, da postane član „Mat. hrv.“ Za letnino 3 gld. dobijo člani letos 10 krasnih knjig!

Društvo sv. Jeronima v Zagrebu za prosveto hrvatskega naroda izdalo je za 1895 te knjige: 1. Danica, koledar za 1896. — 2. Človek od ženitve do smrti; nauki za krščansko življenje. — 3. Živalstvo, in sicer v tem delu ptice. — 4. Življenje našega gospoda Jezusa Kr. po evangelistih priredil Sarajevski nadškof dr. Stadler. 5. Mojster Adam, poučna povest. To društvo ima isti smoter kakor naše Mohorjevo, samo da še ni toliko procveto.

„Pedagoški enciklopedija“, to veliko, obsežno delo pričel je izdavati hrv. pedagoški književni zbor. Tudi slov. učiteljem priporočamo to strokovno delo.

„Vienac“. V 4. številki objavlja dr. Bosanac „Novo nadjena stara latinicem štampana hrvatska knjiga“ — protestantsko izdanje prorokov, po sodbi prof. Jagića tiskana po slov. sv. pismu (1584 v Vitenbergu). Morda je to dopolnilo Merčeričeve izdaje „ogled iz proroka“, katerega spominja Šafařík.

Српска. Prof. J. Popović v Pančevu izdal je koledar „Српска“, zajedno almanah za slovansko žensko. Knjiga obsega 128 strani ter ima lepe slike naše cesarice Elizabete, ruske carice vdove, srbske kraljice Natalije, črnogorske kneginje Milene, madame J. Adam, S. Subbotičke, Nine Petrović, Olge pl. Jagodić, srbske slikarice Teodorović; dramat. umetnice Milke Grgurove, o katerih podaja koncem knjige živopisne črtice. Berilo obsega (poleg koledarskih stvari) mnogo primernih sestavkov (n. pr. o razvitku naših ženskih del. Gospodinja kot pomočnica zdravniku), razgleda (n. pr. Znamenitejšie književnice drugih narodov, — Češke žene), razprav (Slovanske žene — O lepoti), tudi več pesni in povesti. Od Slovenke, Marice Nadliške, je sestavek: „Slovenkinje“, ki poroča o delovanju, narodnem in slovenskem slovanskega ženstva. Omenja se, da se je „okolo Slovanskega Sveta“ skupilo lepo število sotrudnic, ako tudi mladih, vendar jako oduševljenih za slovansko stvar. Hvaležni smo pisateljici, da pripomore k medsebojnemu izpoznavanju slovanskega ženstva. Želim, da bi našla knjiga, pisana od žensk za ženske, pot tudi v vsako naobraženo slovansko hišo, da bi si jo omislilo zlasti naše probujeno narodno žensko. Jezik in pisava (kirilica) pač nista nobena zapreka, temveč le v dobro vajo za sorodni jezik. Cena knjigi je le 70 kr., vezani 1 gld. Predplatniki za prihodnje leto sprejemajo se do 1. oktobra. F. G.—I.

„Cosmopolis“ zove se nova mednarodna revija, ki izhaja v sednih mestih (London, Pariz, Berlin, Dunaj, Novi York, Petrograd, Amsterdam) in prinaša spise na angleškem, francoskem in nemškem jeziku.

J. Kolar, starosta čeških dramatikov, umrl je 31. jan. v Pragi v 83 letu. Bil je gledališki igralec in pisatelj; njegove izvirne igre, katerim je snov zajeta iz češke zgodovine, bile so jako priljubljene, n. pr. Žižkova smrt, Magelona, Praški žid, Smirčice, — a bil je tudi klasičen prelagatelj zlasti Goethejevih in Schillerjevih dramatičnih del.

Slovansko časopisje. V Nišu pričeli so gimn. učitelji ter drugi književniki izdajati mesečnik „Српска“. „Ona bo donasala lepe in idealne slike iz prošlosti srbske, ki Srbe povzdigujejo in krepe, pesni in kratke pripovedi... upoznavati boče kraj s krajem v geografskem in etnografskem pogledu, večinoma v obliki potopisov, in razvijati ljubav k potovanju po srbskih zemljah; veliko pozornost boče obrabiti na narodne umotvore in običaje... književne in kritične novine“. Mesečni zvezki treh pol stojé za Srbijo 4 din., za druge dežele 6 din. na leto.

„Osvěta“ prinaša v 2. števil. med drugim pričetek zgodovinsko-politične razprave J. Toužimského: „Česká koruna a volební oprava“.

„Studentský Sborník“ strany neodvyslé. 10 krat na leto v Pragi. Cena vse leto 2 gld., za dijake 1.60 gld. — „С.-Петербургскій Бѣдо-мощи“. Dnevnik. Za granico na leto 26 rub., pol l. 14 r.

Listnica uredništva. Kritika gledé na pesni pride dalje v 5. št. — Hvala lepa vsem tistim, ki so se oglasili kot novi sotrudniki. Odgovorimo jim prilično. — Poslane spise priobčimo polagoma; ne moremo hitro, kakor bi želeli drugi in mi, ker smo dolžni ravnati se po merah aktualnosti, seobno v politiki.

Založba L. SCHWENTNER-jeve knjigarne v Brežicah (Rann a. d. Save)

je doslej izdala in ima na prodaj naslednja glasbena dela:

1. Mešiček Jos., „Venec slovenskih pesni“, za citre II. natis	gld. —.70
2. Slovenski citrar št. 1, Mešiček Jos., Narodna koračnica.	—.40
3. „2. Koželjski Fr. S., „Navasi“, fantazija	—.45
4. Koželjski Fr. S., „Poduk v igranju na citrah“ I. zvezek	1.50
a) Hoffmeister K., „Podoknica iz Teharskih plemičev“ za klavir	—.50
b) Hoffmeister K., „Pesmi za visoki glas“ s spremle- vanjem klavirja	—.75
c) Volarič H., op. 9, „Zvezdica“, polka mazurka za klavir	—.45
d) Hoffmeister K., „Trije jahači“, melodram za klavir	—.50
e) Parma Viktor, „Pozdrav Gorenjskej“, valček za klavir	1.—
- Omenjamo, da „Poduk v igr. na citrah“ izide v 4 zvezkih.

„SLOVANSKI SVET“ izhaja v 5., 15. in 25. dan vsakega meseca, in sicer na 12 straneh. Stoji za vse leto gld. 5, pol leta gld. 2.50, četrt leta gld. 1.25. — Za učitelje, učiteljice in dijake za vse leto 4, za pol leta 2 in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se razpošiljajo po 16 kr. — Zunaj Avstro-Ogerske na leto 6 gld. 50 kr. — Inserate sprejema upravništvo. — Naročnina, reklamacije in vsakovrstna pisma naj se pošiljajo F. Podgorniku na Dunaj (Wien), VII. Hofstallstrasse Nr. 5.